

ручками – укр. кінь з ручками, рос. вольное упражнение – укр. вільні вправи. В українській спортивній термінології функціонує велика кількість російських кальбок.

Наука - це поняття інтернаціональне, вона не визнає будь-яких кордонів і тяжіє до єдності. Ні для кого не є новиною, що якою б розвинутою та досконалою не була б національна мова науки, вона не може обійтися без вживання інтернаціональних запозичень. Українська термінологія різних галузей знань збагачувалася і продовжує збагачуватися завдяки запозиченню інтернаціоналізмів. Багато термінів в українській мові стали «своїми». *Наприклад: машина, волейбол, футбол.* Але до запозичення інтернаціоналізмів слід ставитися дуже помірковано. Перш ніж “пускати” в рідну мову той чи інший термін, необхідно дати відповідь на питання, наскільки він доречний, точний, необхідний, чи є еквівалент в рідній мові. Яким б милозвучними не були запозичені терміни-інтернаціоналізми – вони не збагатять, а, навпаки, засмітять рідну мову, якщо в ній є свій національний еквівалент.

Отже, перед дослідниками термінів з фізичної культури та спорту та їх лексикографічного відображення постають важливі завдання – чітко розмежувати національне та інтернаціональне, що буде темою нашого подальшого дослідження. Разом з тим укладання нових, розгалужених з усіх видів спорту словників, посібників термінологічного напрямку має велике значення для розвитку теорії та практики фізичної культури та спорту і чекає своїх авторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Російсько-український словник з фізичної культури і спорту. – За ред. В.Г.Осінчука, І.К.Попеску. - Львів: Світ, 1993.
2. Дубачинський В. В. Зарубежная лингвистика о некоторых проблемах лексикографии. // Вестник межд. слав. ун-та. - Харьков, 1999. - № 2, - С.55-60.
3. Бондаренко В. В. Основні засади творення російсько-англійсько-українського термінологічного словника з фізики. - Вестник межд. слав. ун.-та. - Харьков, 1999. - № 4, - С.77-78.
4. Словник іншомовних слів. За ред. О. С. Мельничука. – Київ: Головна ред. укр. рад. енциклопедії, 1977.
5. Палако Т. І., Кочан І. М., Мацюк І. П. Українське термінознавство. Львів: Світ, 1994.- 24 с.

TO THE QUESTION OF THEORETICAL AND PRACTICAL PRICIPLES OF UKRAINIAN SPORT TERMINOLOGY LEXICOGRAPHICAL REFLECTION ON THE MODERN STAGE.

SOFIA DENISENKO, OLGA BOROVSKA

Lviv State Institute of Physical Culture

The theoretical and practical principles of ukrainian sport terminology lexicographical reflection on the modern stage have been examined in this article. The necessity of further research in this sphere has been substantiated.

ФАКТОРИ, ЯКІ ВИЗНАЧАЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗІ СПОРТИВНОЮ СПРЯМОВАНІСТЮ В ГУМАНІТАРНИХ ВУЗАХ

АНДРІЙ ДРАЧУК

Вінницький державний педагогічний університет

В останні роки виявлено порівняно велику кількість студентів з відхиленням в розвитку. Неухильно зростає кількість спеціальних медичних груп. Так, в 1996 році

студенти, які за станом здоров'я були віднесені до спеціальної медичної групи, склали 7,8%, а на кінець четвертого курсу їх кількість зросла до 16,2%. При дослідженні характеру захворювання вияснилося, що найбільш поширені гострі респіраторні захворювання. Вони займають основне місце на всьому протязі навчання студентів у вузі.

В цілому для студентів характерний слабкий функціональний стан серцево-судинної системи. Серед цих захворювань найчастіше спостерігаються запалення м'язів серця (міокардит), ревматичні етіології, ревматичне пошкодження клапанів серця, вроджені пороки серця, тонзіло - кардіальний синдром.

За період навчання серед студентів збільшилася кількість осіб з міопією високого ступеня. Це порушення в стані здоров'я нерідко займає 3-4 місце в структурі захворювань після гострих респіраторних і серцево-судинних захворювань.

Хронічні захворювання органів травлення, сечостатевої і кістково-м'язової систем у відсотковому відношенні в середньому не дуже великі, але вони мають тенденцію до зростання.

Динаміка стану здоров'я студентів за роки навчання у вузі, виявлена у Вінницькому державному педагогічному університеті, з незначним відхиленням, характерна для більшості вузів різних профілів, які розташовані в інших регіонах країни.

Слід відзначити, що незначний відсоток студентів, віднесених до спеціальної медичної групи, дозволяє проводити заняття по спортивним спеціалізаціям. Крім того, встановлена значна кількість студентів з низькою фізичною підготовкою (48%), що потребує негайного вивчення і впровадження в практику оптимальних форм і методів фізичного виховання, а також проведення занять за інтересами студентів.

Таблиця 1

Динаміка стану здоров'я студентів за роки навчання у вузі (у %)

Стан здоров'я	1 курс		2 курс		3-4 курс	
	чоловік и	жінки	чоловік и	жінки	чоловік и	жінки
Здорові	62,4	54,6	56,5	46,8	59,3	49,2
Мають відхилення в стані здоров'я	37,6	45,4	43,5	53,2	40,7	50,8
із них:						
неврози і психози	1,0	1,2	2,1	1,8	0,9	1,1
порушення рефракції зору	2,7	5,4	2,6	6,9	2,8	6,7
система кровообігу	8,8	14,6	12,3	15,2	12,7	16,1
органи дихання	12,6	12,8	14,4	11,5	13,7	14,2
органи травлення	2,6	2,4	2,8	3,2	3,4	3,8
кістково - м'язова система	3,6	3,4	4,1	3,7	2,8	3,4
сечостатевих органів	1,2	1,4	1,3	2,2	1,8	1,7
інші захворювання	5,1	4,2	3,9	2,3	2,6	4,0

Подальші дослідження були націлені на виявлення відношення студентів до занять з фізичного виховання зі спортивною спрямованістю і сформованості їх спортивних інтересів. Співставлення даних традиційного анкетування студентів 1-4 курсів виявило низку закономірностей. Інтерес до занять з фізичного виховання в переважній більшості (59,4%) складається до вступу у ВНЗ. У 17,6% інтерес сформувався на першому курсі університету. Разом з тим, у 18,2% студентів 3-4 курсів спортивні інтереси ще не були сформовані.

В якості умов, які сприяли впровадженню спеціалізації, студенти назвали: "значимість, емоційність і яскравість даного предмету" – 37,3%; "добра система викладання" – 16,4%; "особистість викладача" – 14,5%.

Для встановлення рівня розвитку фізичних якостей і рухових навичок від курсу до курсу студентам 1-4 курсів було запропоновано самим оцінити свою фізичну підготовленість. Анкетування показало, що 7,9% опитаних оцінили свою фізичну підготовленість як високу; 68,4% - середню; 22% - низьку; 1,7% - не змогли оцінити рівень своєї підготовленості.

В процесі навчання позитивні зрушення в фізичній підготовленості спостерігають 51,2%; попередній рівень відзначають 28,2%; зниження – 8,8%; не змогли оцінити динаміку свого стану – 10,8%.

У відповідності із запропонованою нами програмою для студентів 1-4 курсів основного відділення, з якими проводився наш педагогічний експеримент, була розроблена структура навчального процесу, де кожний етап навчання підпорядковувався вирішенню наступних задач:

- на 1-му курсі – допомогти в адаптації організму студентів до умов ВНЗ засобами фізичного виховання; створити підґрунтя для фізичного удосконалення студентів у відповідності з вимогами розробленої програми; освоєння основних елементів гри з баскетболу;

- на 2-му курсі – розвиток фізичних якостей, підвищення загальної фізичної продуктивності і виконання вимог Державних тестів не нижче оцінки "добре"; вдосконалення умінь і навичок з баскетболу; виконати вимоги III-го спортивного розряду;

- на 3-му курсі – повторна здача нормативних вимог Державних тестів; вдосконалення техніки і тактики гри з баскетболу; подальше вдосконалення спеціальних фізичних якостей;

- на 4-му курсі – досягнення максимального результату з баскетболу в процесі спрямованих занять; до закінчення 4-го курсу виконати II-й спортивний розряд.

З урахуванням вищевказаного для експериментальної групи була розроблена програма, розподіл годин для засвоєння і тренування по кожному розділу програми і графік проходження навчального матеріалу.

В експериментальній групі цикли, які передбачали спеціальну підготовку, також характеризувалися комплексним підходом до побудови занять: в залежності від рівня фізичної підготовленості 15-25% часу відводилося на загальну фізичну підготовку, 10-15% на спеціальну фізичну підготовку і 45-50% на баскетбол в залежності від курсу.

Під час розподілу програмного матеріалу ми дотримувалися основних принципів спеціалізації навчально-тренувального процесу.

Плануючи навчальну роботу, ми, насамперед, намагалися забезпечити чітку систему в засвоєнні програмного матеріалу, чітко слідкуючи за етапами тренування і змістом занять, враховуючи особливості контингенту студентів, виявлені на попередньому етапі дослідження (морфо-функціональні і психофізичні), матеріально-технічні умови та інші фактори, які могли б вплинути на успіх навчання.

Складаючи план спортивного тренування, ми дотримувалися таких вимог, як а) чіткість задач і умов тренування; б) конкретність та можлива варіативність; в) відповідність; г) перспективність.

Навчальний план складався на рік. Послідовність виконання відбувалася за семестрами, періодами, місяцями і тижнями, а також згідно черговості і терміну складання спеціальних вправ з фізичної та технічної підготовки.

Схема тренувальних занять складалася з трьох частин: підготовчої, основної, спеціальної.

Встановлено, що основним фактором, який визначає необхідність проведення занять з фізичного виховання зі спортивною спрямованістю в гуманітарних ВНЗ, є

наявність великої кількості студентів з відхиленнями в стані здоров'я. Про це свідчать дані неухильного зростання кількості студентів, віднесених до спеціальної медичної групи (за чотири роки навчання - з 7,8% до 16,2%); за період навчання у ВНЗ зростає кількість гострих респіраторних захворювань (на 13,7 -14,2%), серцево-судинних (на 12,7-16,1%), порушення рефракції зору (на 2,8-6,7%).

Виявлена значна кількість студентів з низькою фізичною підготовленістю (48%), що потребує пошуку ефективних форм, методів і засобів фізичного виховання. 59,4% студентів висловилися за проведення занять зі спортивною спрямованістю. В процесі навчання під впливом занять зі спортивною спрямованістю позитивні зрушення в фізичній підготовці спостерігають 52,2% студентів. У 28-37% студентів бажання займатися баскетболом не підкріплювалися функціональною готовністю, у 72-86% - рівнем сформованості рухових навичок в даному виді спорту.

В розробленій нами програмі враховано:

- необхідність забезпечення, на основі занять зі спортивною спрямованістю, фізичної підготовленості студентів до успішної професійної діяльності і рівня державних вимог;
- розширення і диференціацію оздоровчої і спортивної спрямованості фізичного виховання;
- системний підхід в реалізації засобів і методів фізичного виховання;
- підбір і розподіл навчального матеріалу і годин на його освоєння, що дає певну свободу, враховуючи місцеві традиції і умови, підготовленість і професійну спрямованість педагогічних кадрів кафедри, дозволяє ефективно здійснювати навчальний процес.

FACTORS DETERMINING THE NECESSITY OF REALIZATION OF PHYSICAL CULTURE LESSONS WITH SPORTING APTITUDE AT HUMANISTIC HIGH SCHOOLS

ANDRIY DRACHUK

Vinnitsa State Pedagogical University after M. Kotsubinsky

The factors which determine the necessity of realization in physical education practice lessons with sporting aptitude. The structure of such lessons is described.

ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СИСТЕМІ ВНУТРІШКІЛЬНОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

АНАТОЛІЙ ДУБЕНЧУК

Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Ключові слова: фізична культура, навчально-виховний процес, результативність, контроль, оцінювання, показники, теоретико-методичні знання, рухові уміння і навички, фізична підготовленість, змагання.

У ході вивчення причин низької результативності навчально-виховного процесу з фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах, було встановлено, що змістові лінії (блоки) діючих програм [5] на уроках фізичної культури, як правило, реалізуються не в повній мірі, а, отже, не забезпечується створення повноцінних передумов для досягнення головної мети предмета. Зокрема, недостатня увага надається оволодінню учнями руховими уміннями і навичками, як провідному компоненту дидактичного процесу з фізич-